

BARBARA

Andrej Lutman

Za podrobnejše razumevanje dokaj enoličnega filmskega izdelka *Barbara* (2012, Christan Petzold) se je potrebno vrniti v čas 80. let, ko je bila NDR oziroma Vzhodna Nemčija najzahodnejša socialistična država oziroma nosilka železne zavese Varšavskega pakta. Barbara Wolf (Nina Hoss), kar bi se lahko razumelo tudi kot tujka in volkulja ali pa kot zgolj tista, ki pride iz vlemesta, razdeljenega Berlina, se poskuša vključevati v sebi tuje običaje podeželske bolnišnice nekje na severu. V svojih prizadevanjih naleti na običajne težave, ki spremljajo ruralno in tudi okupirano človeško združbo. Njeno vzpostavljanje vsaj osnovnih civilizacijskih norm je še posebej oteženo iz komaj prepoznanih vzrokov, ki pa so gibalno filma: obrazi so posneti s strani, tako da se dogajajo le redka soočenja oziroma neposredne izpostavitve; glasovi so pridušeni, vzkipljivosti ni, so le kriki, rotnja, jok in prošnje. In pa nadzor. Podeželska bolnišnica opravlja določeno obrt, ki poteka ob spremljavi uniformirancev.

Barbara ni popolnoma zabrisala svoje preteklosti. Še več. Vzdržuje vez, ki je ljubezensko spolnega značaja, saj jo obiskuje možki, s katerim načrtuje prebeg. Pravzaprav jo možki prepričuje v zavezujoč odnos, ko ji da vedeti, da se ji bo morda pridružil na njeni strani, ki ni njegova stran. On živi

daleč stran življenje, ki je zanj vedno bolj obledel spomin. Ta spomin pa je preteklost, zaznamovana s protireditveno dejavnostjo. Seveda, Barbara je poslana na prevzgojo. A to ni prevzgoja običajne vrste. To je prevzgoja, ki naj bi bila nudenje zdravstvenih storitev prevzgojenkam in prevzgojencem.

Mračneži v spremstvu uniformirancev v bolnico dovažajo primerke, ki imajo eno samo težavo: bolni so od življenja na ozemlju, ki naj bi bilo že po definiciji hudodelsko. Takšno ozemlje je seveda obdano z žico in brezkončnimi razdaljami, kjer je dvokolo že kar privilegirano vozilo, avtomobil pa skoraj le v sanjah dosegljivi stroj za lajšanje in krajšanje razdalj. In v takšnem vozilu voznik pripelje njenega moškega, da se lahko v gozdu predata hitri spolnosti. Voznik čaka, da opravita, časa je za eno pokajeno cigareto, morda dve. In hitro stran. On v obljubljeni prihodnosti, ona pa na dežurstvo, ki ga vse pogostejše deli z moškim, svojim nadrejenim v bolnišnici.

Njen predstojnik jo v postopku zbliževanja posebej opozori na sliko, na kateri je prizor žrtve med vivisekcijo. Opozorjena je na poslanstvo zdravniškega poklica, ki se mu reče tudi žrtvovanje v smislu spolne podrejenosti sotrpčim. In ti so tudi pacientke, posebej tiste, ki so noseče, a se hočejo bolj kot plodu

znebiti družbe, v kateri živijo. Pravzaprav trgujejo v smislu: otrok za osvoboditev. In pacient, ki naj bi poskušal narediti samomor, predstavlja tisto trgovino, v kateri pač nima drugega vložka za osvoboditev kot svoje življenje. Delo ne osvobaja. Morda osvobodi rojevanje novih, pridnih rok, novih pridnih ljudi, novih in nekaznovanih osebkov, ki naj zgradijo, kar niti ni bilo porušeno. To pa je medčloveško zaupanje. In prav zaupanje ji ponuja njen nadrejeni. Sprva v obliki drobnih uslug, kasneje tudi skozi svojo zgodbo, kjer je v ospredju njegova krivda, da se je znašel nekje na obrobju tako svoje dežele kot tudi svojega poklica.

A poleg običajnih poklicnih obveznosti poteka še eno delovanje: opazovanje, ki meji na kategorično paranojo. Ne obstajata namreč brezgrešnost oziroma nekaznovanost. V takšnem okolju ne. Obstaja zgolj in samo in le kužnost – kljub vetrovnemu ozračju bolnišnico prevevajo gniloben dah, brezslastnost, pekoča žeja in zaprtje. Diagnosticiranje, zreducirano na obsmrtno pojave in spremljanje takšnih stanj, povzroči tudi narativni zasuk oziroma Barbarino ozdravljenje. Barbara postane del okolja, ko se odloči za brezgrešno življenje, pa četudi ob manjšem blišču in realnejših obljubah. V svet, kjer naj bi bilo bolje ali vsaj drugače, odpravi pacientko, sama pa postane zdravnica v najzlahtnejšem pomenu besede: ozdravljenka od človeških zablod, pa četudi zgolj na podlagi profesionalnega delikta. Na takšni ravni pogleda je Barbara in njena rekonvalescenca osvobajajoča na način obračuna mestnega s podeželskim, civilizacijskega z ruralnim, progresije z regresijo.

Film kar kliče po moralni diagnostiki ali še bolje: po presoji na naraven način. K temu pripomore tudi dokaj polarno naravnana fotografija, ki izpostavlja lepoto narave, odprtega, širnega v nasprotju s prostori, kjer gospoduje umetna svetloba, kirurški instrumentarij, perverzno omejenega. Rezom pač ne kaže zaupati.

